

МОТИВИ

към проект на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд

Причини, налагащи приемането

Направените изменения и допълнения в Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд (обн., ДВ, бр. 101 от 2022 г.) (Наредба № 53) са приети в условията на непроменена нормативна уредба на равнище на Кодекса за застраховането (КЗ), доколкото направените предложения за неговото изменение и допълнение са приети от Народното събрание в края на 2023 г. и публикувани в Държавен вестник, бр. 85 от 2023 г.

Законовата делегация по чл. 125, ал. 2 от КЗ до преди изменението предвижда, че застрахователите изготвят годишния си финансов отчет и периодичните си отчети в съответствие с наредба, която въвежда изискванията на Директива 91/674/ЕИО на Съвета от 19 декември 1991 г. относно годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети на застрахователните предприятия (Директива 91/674/ЕИО). Това прави уредбата несъвместима с прилагането на Международен стандарт за финансово отчетяване (МСФО) 17 Застрахователни договори (МСФО 17), който е задължителен за застрахователите и презастрахователите със седалище в Република България, считано от 01.01.2023 г. За да се осигури неговото прилагане единствено с подзаконови мерки, изменението на Наредба № 53 през декември 2022 г. включва единствено отмяна на подзаконови разпоредби, възпрепятстващи прилагането на МСФО 17, така че да се избегне необходимостта застрахователите и презастрахователите да изготвят два различни финансови отчета успоредно с редовната надзорна отчетност, предоставяна за целите на застрахователния надзор с произтичащата от това необоснована административна тежест. С отпадането на отчетността по смисъла на Директива 91/674/ЕИО се налага и отмяната годишните, тримесечните и месечните справки за целите на надзора по отношение на застрахователите с право на достъп до единния пазар на ЕС и презастрахователите в допълнение към основната отчетност по Платежоспособност II, въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2015/35 на Комисията от 10 октомври 2014 година за допълнение на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (Делегиран регламент (ЕС) 2015/35). Тези справки се основават на принципите и правилата на отчетността по смисъла на Директива 91/674/ЕИО и не можеха да се приложат с новата уредба за отчетност съгласно МСФО 17.

Предвид продължаващата необходимост към основната отчетност по Платежоспособност II, въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2015/35 да се уредят допълнителни справки и отчети за целите на надзора по отношение на застрахователите с право на достъп до единния пазар на ЕС и презастрахователите, е предвидено тази допълнителна надзорна отчетност да се уреди със заповед на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор“ на основание чл. 127, ал. 3 от КЗ. В тази разпоредба е предвидено, че заместник-председателят на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор“ е оправомощен да определи характера, обхвата и формата на

информацията представяна от застрахователите и презастрахователите за надзорни цели. По същия начин, за да се избегне празнотата в уредбата на надзорната отчетност на застрахователите без право на достъп до единния пазар на Европейския съюз се предвиди на същото правно основание - чл. 127, ал. 3 от КЗ – със заповед на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор“ да се определят всички справки, подавани за надзорни цели от тези застрахователи. За постигането на тези цели е издадена Заповед № 988/16.12.2022 г.

Посредством използването на законовата делегация по чл. 127, ал. 3 от КЗ се избягва необходимостта допълнителната надзорна отчетност на застрахователите да се съобразява с изискванията на Директива 91/674/ЕИО, както би било необходимо, ако се използва законовата делегация по чл. 125, ал. 2 от КЗ преди изменението ѝ с ДВ, бр. 85 от 2023 г. Използването на законовата делегация по чл. 127, ал. 3 от КЗ и правната форма на заповед на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, позволява и по-лесното усъвършенстване на изискванията към допълнителната отчетност, което беше направено със Заповед № 190/28.03.2024 г., която се издава при по-облекчена процедура, отколкото изменението в нормативен акт като наредба. Понастоящем вече е обосновано да се отмени посочената заповед на заместник-председателя и да се премине към обичайната форма на регулиране на обществените отношения относно надзорната отчетност посредством наредба на Комисията за финансов надзор.

Към настоящия момент законовата делегация по чл. 125, ал. 2 от КЗ е изменена по начин, който не обвързва допълнителната надзорна отчетност на застрахователите с нормативни актове на Европейския съюз, които са несъвместими с МСФО 17. Наред с това в новоприетата допълнителна надзорна отчетност са отстранени констатираните недостатъци след първоначалния период на нейното прилагане и същата може да бъде въведена с по-стабилен нормативен акт.

По изложените съображения с настоящия проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 53 се прави предложение за преместване на уредбата на допълнителните справки и отчети за целите на надзора от съществуващата Заповед № 988/16.12.2022 г., (изменена и допълнена със Заповед № 190/28.03.2024 г.) на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, в Наредба № 53.

Поставени са искания от страна на Асоциацията на българските застрахователи за обогатяване на статистическата информация, публикувана на страницата на Комисията за финансов надзор с цел подобряване на прозрачността на застрахователния пазар. С цел осигуряване на предвидимост и стабилност на информацията е обосновано да се разработят форми и за нейното обобщено оповестяване на страницата на Комисията за финансов надзор.

От началото на 2024 г. в Комисията за финансов надзор е въведена в експлоатация Единната информационна система, през която се подават всички документи в Комисията в това число и справки на редовната надзорна отчетност на застрахователите и презастрахователите. Ето защо разпоредбите в Наредбата № 53, уреждащи подаването на същата тази отчетност през портал на страницата на Комисията за финансов надзор вече не са актуални и следва да се съобразят с новата информационна среда. В тази връзка предстои въвеждането на нов формат (XML) за подаване на годишните и тримесечните справки, който да замени досегашния (XLS). Доколкото обаче неговото въвеждане е неуточнено във времето, съществува неяснота от кой момент новият формат ще бъде функционален. В тази връзка е целесъобразно да се създаде възможност неговото въвеждане да може да стане с по-гъвкава надзорна мярка. По тази причина е предложено форматът, в който да се подават годишните и тримесечните справки на

застрахователите по наредбата да се определя с индивидуален административен акт – заповед на заместник председателя, ръководещ управление „Застрахователен надзор“.

Глава седма, раздел I от Закона за счетоводството предвижда изготвянето на годишен доклад за дейността, който по отношение на големите предприятия включва и раздел с информация във връзка с въпросите по устойчивостта. Законът урежда и формат за неговото изготвяне и публикуване. По изложените съображения е необходимо същият доклад да се включи в обхвата на годишните доклади, подлежащи на подаване по смисъла на чл. 126, ал. 1, т. 2 от КЗ, както и да се уреди формата му за подаване в Комисията за финансов надзор в синхрон със законовите разпоредби.

Цели, които се поставят с приемането на наредбата

С приемането на наредбата се цели предвидимост и осигуряване на правна сигурност чрез възстановяване на установената форма на уреждане на допълнителната надзорна отчетност на застрахователите с подзаконов акт на Комисията за финансов надзор, вместо със заповед на заместник-председателя, ръководещ управление „Застрахователен надзор“. Цели се обогатяването на информацията, събирана за надзорни цели с оглед подобряване на прозрачността на застрахователния пазар, както и привеждане в съответствие разпоредбите относно начина на подаване на редовната надзорна отчетност с новата информационна среда след въвеждането в експлоатация на ЕИС. Също така се цели уреждането на новия годишен доклад относно дейността по смисъла на Закона за счетоводството, а също и се регламентира форматът за неговото подаване.

Други изменения

С проекта на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 53 са предвидени и изменения в Наредба № 15 от 5.05.2004 г. за воденето и съхраняването на регистрите от Комисията за финансов надзор и за подлежащите на вписване обстоятелства.

Предложените изменения и допълнения са с технически характер и целят постигане на правна сигурност и избягване на неточности при прилагането на наредбата.

Очаквани резултати от прилагането

Предвижданите промени ще доведат до повишаване на стабилността на нормативната уредба на допълнителната надзорна отчетност на застрахователите и презастрахователите като гаранция за нейното прилагане без по същество да се променя същността и съдържанието на отчетните форми и правилата за отчетността. Наред с това нормативната уредба на подзаконово равнище ще се съобрази с настъпилите промени в законите като нормативни актове с по-висока нормативна сила и с промените в информационната среда на Комисията за финансов надзор, след въвеждане на ЕИС.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Предлаганият проект на наредба няма пряко отражение върху бюджета на Комисията за финансов надзор и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания.

Предвид липсата на промяна по съществуващото на изискванията за допълнителна надзорна отчетност, не се очаква промяната да доведе до допълнителни разходи на застрахователите за нейното спазване.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Проектът на наредба не засяга правото на Европейския съюз, доколкото урежда надзорна отчетност, която е допълнителна спрямо основната отчетност по Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II), въведена с Делегиран регламент (ЕС) 2015/35 и не съдържа разпоредби, които транспонират изискванията на акт на Европейския съюз, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 6 от Правилата за нормативна дейност на Комисията за финансов надзор проектът на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 53 от 23.12.2016 г. за изискванията към отчетността, оценката на активите и пасивите и образуването на техническите резерви на застрахователите, презастрахователите и Гаранционния фонд, заедно с мотивите, се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор. На основание чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове, срокът за предложения и становища по проекта на наредба, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.